

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/73/2015
Identifikačné číslo spisu: 1309205252
Dátum vydania rozhodnutia: 18.05.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1309205252.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Ing. P. W., bývajúceho v P., zastúpeného spoločnosťou Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Prievozská č. 4/B, proti odporcovi Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova č. 8, IČO: 30845572, o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 6 C 77/2009, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 382/2012, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 11. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 382/2012 z r u š u j e a v e c v r a c i a t o m u t o s ú d u n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvého stupňa“) čiastočným rozsudkom z 12. apríla 2012 č.k. 6 C 77/2009-333 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru odporcu s navrhovateľom z 26. mája 2009 a 27. mája 2009 je neplatné; konštatoval, že o trovách konania rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej. V odôvodnení tohto rozsudku prvostupňový súd poukázal na to, že navrhovateľ v návrhu na začatie konania označil za odporcu Slovenskú republiku, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. Námietku odporcu, že v danej veci takto označený subjekt nie je pasívne vecne legitimovaný, súd prvého stupňa označil za neopodstatnenú. Na vysvetlenie uviedol, že prihliadol na aktuálnu tendenciu približovania Občianskeho súdneho poriadku ochrane práv a právom chránených záujmov občana. Označenie odporcu v pôvodnom znení návrhu na začatie konania považoval za neurčité, avšak jeho neurčitosť na základe výzvy súdu odstránil navrhovateľ podaním z 9. februára 2010. Vzhľadom na odstránenie neurčitosti návrhu súd prvého stupňa považoval za zachovanú dvojmesačnú prekluzívnu lehotu v zmysle § 77 Zákonníka práce, pričom poznamenal, že podmienkou zachovania tejto lehoty nie je procesná perfektnosť návrhu. Po spresnení návrhu považoval za nedôvodnú námietku nedostatku vecnej pasívnej legitimácie, ktorú vzniesol odporca. V ďalšom vychádzal z toho, že navrhovateľ bol zamestnaný u odporcu od 1. júna 2004, a to v rozhodnom období ako riaditeľ posádkovej správy budov Bratislava. V tejto pracovnej pozícii navrhovateľ uzatvoril so spoločnosťou Slovclean, s.r.o. viacero zmlúv o upratovaní a čistení priestorov v administratívnych budovách nachádzajúcich sa v Kutuzovových kasárňach v Bratislave a v Duklianských kasárňach v Bratislave. Začiatkom roka 2009 bola vykonaná

kontrola čerpania finančných prostriedkov na Posádkovej správe budov Bratislava, v rámci ktorej sa medziiným zistilo, že na preplatenie bola predložená faktúra nad limit pridelených finančných prostriedkov (vo výške 11 143 777,08 Sk). Priamy nadriadený navrhovateľa následne upozornil navrhovateľa listom z 11. marca 2009 na neuspokojivé plnenie pracovných úloh a zároveň ho vyzval na odstránenie nedostatkov, spočívajúcich v tom, že navrhovateľ nevenuje dostatočnú pozornosť prvotnej dokumentácii, čo môže byť nadriadeným pokladané za neuspokojivé plnenie pracovných úloh (§ 81 písm. a/, c/ a e/ Zákonníka práce). Navrhovateľ bol oboznámený s tým, že ak neodstráni nedostatky, bude s ním rozviazaný pracovný pomer v zmysle § 63 ods. 1 písm. d/ a ods. 4 Zákonníka práce. Odporca 26. mája 2009 doručil navrhovateľovi list obsahujúci okamžité skončenie pracovného pomeru v zmysle § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (identické okamžité skončenie pracovného pomeru doručené navrhovateľovi 27. mája 2009 bolo potrebné kvalifikovať ako duplicitné). Skončenie pracovného pomeru bolo predtým prerokované podľa § 74 Zákonníka práce. Súd prvého stupňa pri posudzovaní opodstatnenosti navrhovateľovho návrhu dospel k záveru, že odporca predmetný zrušovací prejav (okamžité skončenie pracovného pomeru) neurobil v prekluzívnej subjektívnej dvojmesačnej lehote odo dňa zistenia porušenia pracovnej disciplíny. Argumentácia odporcu, že o porušení pracovnej disciplíny navrhovateľom sa dozvedel až z protokolu o výsledku kontroly Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky z 30. apríla 2009 neobstoí, lebo rovnako zameraná bola už finančná kontrola realizovaná zamestnancami Ministerstva obrany Slovenskej republiky 16. marca 2009, výsledky ktorej boli zaznamenané v správe z 24. marca 2009. O prípadnom porušení pracovnej disciplíny navrhovateľom sa odporca dozvedel (dozvedieť mal a mohol) najneskôr 24. marca 2009. Okamžité skončenie pracovného pomeru doručené navrhovateľovi 26. mája 2009 považoval súd prvého stupňa za doručené jeden deň po uplynutí prekluzívnej lehoty v zmysle § 68 ods. 1 Zákonníka práce. Prvostupňový súd ďalej uviedol, že okamžité skončenie pracovného pomeru s navrhovateľom podpísala neoprávnená osoba (odlišná od navrhovateľovho priameho nadriadeného). Z uvedeného dôvodu nebola dodržaná požiadavka písomnej formy okamžitého skončenia pracovného pomeru s navrhovateľom, s následkom neplatnosti tohto právneho úkonu. Súd prvého stupňa sa (bez ohľadu na vyššie uvedené) zaoberal aj jednotlivými dôvodmi okamžitého skončenia pracovného pomeru; (aj) v nadväznosti na výsledok ich posúdenia z hmotnoprávneho hľadiska rozhodol, že okamžité skončenie pracovného pomeru s navrhovateľom z 26. mája 2009 a z 27. mája 2009 je neplatné. Konštatoval že v ďalšom konaní bude konať a rozhodovať o uplatnenej náhrade mzdy a tiež o trovách konania.

Na odvolanie odporcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 11. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 382/2012 napadnutý čiastočný rozsudok zmenil tak, že návrh zamietol. V odôvodnení uviedol, že zopakoval dokazovanie podľa § 129 ods. 1 a § 213 ods. 3 O.s.p. čítaním listinných dôkazov. Po citovaní ustanovení § 36 ods. 1, § 68 ods. 1, § 77 Zákonníka práce konštatoval, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, lebo sa nesprávne vysporiadal s námietkou vecnej pasívnej legitimácie odporcu v konaní a neprihliadol na zánik práva v zmysle § 77 a § 36 ods. 1 Zákonníka práce. Opodstatnená je totiž argumentácia odporcu založená na námietke nedostatku tejto legitimácie pôvodne označeného odporcu v konaní ako aj námietka márneho uplynutia prekluzívnej lehoty na uplatnenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru navrhovateľom. V danom prípade navrhovateľov návrh podaný na súde prvého stupňa 25. júna 2009 smeroval proti odporcovi, ktorého označil ako „Slovenská republika, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky“. Jeho návrh smeroval proti jedinému odporcovi; v návrhu použil jednotné číslo („odporca“), nie množné číslo („odporcovia“). Bezpochyby mal úmysel žalovať len jeden subjekt, a to Slovenskú republiku (štát). V prejednávanej veci je predmetom konania určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru. V takomto konaní musí návrh smerovať proti jeho zamestnávateľovi, ktorý so zamestnancom skončil pracovný pomer. Zamestnávateľom navrhovateľa nebol štát, ale Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. Návrh na začatie konania mal teda smerovať proti pasívne legitimovanému subjektu - Ministerstvu obrany Slovenskej republiky. Navrhovateľ sa ale namiesto toho domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru voči tomu, kto nie je účastníkom predmetného hmotnoprávneho vzťahu (voči štátu). Nedostatok vecnej pasívnej legitimácie označeného odporcu bol pritom sám osebe dôvodom, so zreteľom na ktorý mal súd prvého stupňa bez ďalšieho návrh zamietnuť. Prvostupňový súd tak ale nepostupoval. Označenie odporcu v návrhu nesprávne vyhodnotil ako nepresnosť jeho označenia a v nadväznosti na to vyzval navrhovateľa, aby spresnil označenie odporcu. Takto súd prvého stupňa postupoval až po vyjadrení Ministerstva

obransy Slovenskej republiky, ktoré uviedlo, že návrh smeruje proti štátu, ktorý v tomto prípade nie je pasívne vecne legitimovaný. Navrhovateľ následne podaním doručeným súdu prvého stupňa 9. februára 2010 (č.l. 110 spisu) zmenil označenie odporcu na Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. Navrhovateľ teda nárok voči svojmu zamestnávateľovi (vecne pasívne legitimovanému) uplatnil po uplynutí prekluzívnej dvojmesačnej lehoty vyplývajúcej z § 77 a § 36 ods. 1 Zákonníka práce. Na tento zánik práva v dôsledku márneho uplynutia prekluzívnej lehoty bol súd prvého stupňa povinný prihliadnúť z úradnej povinnosti. Zrušovací prejav odporcu bol v danom prípade doručený navrhovateľovi 26. mája 2009 (a duplicitne 27. mája 2009); posledný deň dvojmesačnej prekluzívnej lehoty na uplatnenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru na súde preto pripadol na 26. júl 2009 (nedeľu). V zmysle § 37 Zákonníka práce a § 122 Občianskeho zákonníka bol preto posledným dňom dvojmesačnej prekluzívnej lehoty najbližší pracovný deň (27. júl 2009). Dvojmesačná prekluzívna lehota stanovená v § 77 Zákonníka práce je lehota hmotnoprávna, čo znamená, že posledný deň tejto lehoty musí byť návrh na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru doručený súdu. Na zachovanie lehoty by tak v prejednávanej právnej veci musel byť návrh navrhovateľa voči Ministerstvu obrany Slovenskej republiky doručený súdu najneskôr 27. júla 2009. Navrhovateľ ale návrh voči tomuto subjektu uplatnil na súde až 9. februára 2010, to znamená po uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty. Vzhľadom na preklúziu práva sa už súd nemohol zaoberať neplatnosťou skončenia pracovného pomeru - skončenie pracovného pomeru sa stalo účinným. Odvolací súd k námietkam navrhovateľa obsiahnutým v odvolaní uviedol, že ak navrhovateľ v návrhu na začatie konania označil za odporcu štát a až následne jeho označenie zmenil tak, že odporcom je Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, nejde o spresnené, doplnené alebo upravené označenie v návrhu už predtým (inak správne a úplne) označeného odporcu (ktorý však nie je pasívne legitimovaný), ale ide o označenie ďalšieho, úplne iného (od pôvodného odlišného, teda „nového“) subjektu, ktorý v konaní doposiaľ nevystupoval [porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 309/2008]. Odvolací súd teda označenie „Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky“ ako odporcu - na rozdiel od súdu prvého stupňa - nepovažoval za vadu podania (návrhu na začatie konania), ktorá by zo strany súdu vyžadovala postup v zmysle § 43 O.s.p. Navrhovateľom takto označený odporca len bol nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú ide v prejednávanej veci. V nadväznosti na tieto právne úvahy odvolací súd uzavrel, že v prípade štátu, voči ktorému smeroval návrh na začatie konania z 25. júna 2009, nemohol byť navrhovateľ v konaní úspešný vzhľadom na nedostatok vecnej pasívnej legitimácie tohto odporcu; jeho návrh smerujúci proti Ministerstvu obrany Slovenskej republiky nemohol byť opodstatnený z dôvodu, že sa ním uplatnilo prekludované právo (§ 77 Zákonníka práce). Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil (§ 220 O.s.p.) tak, že návrh zamietol bez toho, aby sa vecne zaoberal skúmaním (ne)platnosti skončenia pracovného pomeru. V závere odôvodnenia uviedol, že o trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.; v konaní úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal s odôvodnením, že mu žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne na nesprávnom vyriešení otázky pasívnej legitimácie subjektu, proti ktorému smeroval jeho návrh na začatie konania. Pôvodné označenie odporcu malo len formálny nedostatok, nezrozumiteľnosť. Súd prvého stupňa preto správne postupoval podľa § 43 O.s.p. a vyzval ho na odstránenie tohto nedostatku. Vzhľadom na to, že pri označení odporcu boli slová „Slovenská republika“ uvedené iba nadbytočne, navrhovateľ ich po výzve súdu z označenia odporcu odstránil. To však neznamená, že za odporcu po tomto spresnení označil úplne iný subjekt. V ďalšom navrhovateľ aj s poukázaním na niektoré časti dôvodovej správy k zákonu č. 273/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 273/2007 Z.z.“), zaujal právny názor, že prvostupňový súd postupoval správne, pokiaľ od počiatku považoval za odporcu iba Ministerstvo obrany Slovenskej republiky a svojím procesným postupom len prispel k odstráneniu nepresností v označení takto presne dotknutého odporcu. V dôsledku tohto postupu súdu a „spresnenia“ zo strany navrhovateľa nedošlo teda k žiadnej zmene účastníka na strane odporcu, od prvopočiatku návrh smeroval iba proti jedinému odporcovi, ktorým bolo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. Aj z hľadiska skutkového sa navrhovateľom podaný návrh zaoberal iba skutkovými okolnosťami

významnými z hľadiska právneho vzťahu navrhovateľa k Ministerstvu obrany Slovenskej republiky (teda nie k Slovenskej republike ako takej). Žiadal preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že navrhovateľ v návrhu, ktorý podal na súd prvého stupňa 25. júna 2009, označil jediného odporcu. Gramatickým a logickým výkladom textu tohto návrhu možno dospieť iba k záveru, že navrhovateľ za odporcu označil štát. Štát ale nie je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný návrhom uplatnený nárok, to znamená, že štát nie je v danej veci pasívne legitimovaný. Vysvetlenie navrhovateľa, že týmto návrhom len nesprávne (nepresne) označil správne určeného odporcu (Ministerstvo obrany Slovenskej republiky), nemôže obstať, preto ani dodatočné „spresnenie“ označenia odporcu nemohlo mať účinky ex tunc. Návrh proti pasívne vecne legitimovanému subjektu (Ministerstvu obrany Slovenskej republiky) bol podaný po preklúzii uplatneného práva (§ 77 Zákonníka práce). Odporca z týchto dôvodov žiadal nedôvodné dovolanie navrhovateľa zamietnuť.

Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie navrhovateľa, ktoré je procesne prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.), je aj opodstatnené.

1. V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. (viď ďalej 2.) a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (viď ďalej 3.).

2. So zreteľom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. najvyšší súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia ide o vadu tejto povahy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania vymenované v § 237 O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo.

Dovolací súd poznamenáva, že pri riešení otázky pasívnej legitimácie súd posudzuje, či odporca je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti vyplývajúcej z právneho vzťahu, z ktorého navrhovateľ vyvodzuje svoje právo. Závery súdu o vecnej pasívnej legitimácii sa týkajú právneho posúdenia veci. Najvyšší súd uviedol vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 70/2008 a 3 Cdo 309/2008), že právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p.

3. Plniac povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. sa dovolací súd zaoberal aj otázkou, či v konaní nedošlo k niektorej z tzv. iných procesných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Za „inú vadu“ (v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. neuvedenú) sa považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní

jednotlivých dôkazných prostriedkov, (napríklad osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O.s.p.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplynuli, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo.

Vady takejto povahy dovolateľ netvrdil a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

4. Navrhovateľ namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, keď súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo keď síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo keď zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

4.1. Odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok s odôvodnením, že navrhovateľ za odporcu označil subjekt, ktorý nie je v danom prípade pasívne legitimovaný.

Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Nedostatok vecnej legitímácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu návrhu meritórnym rozhodnutím (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 53/2001 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 49/2001, resp. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2012, 2 Cdo 283/2013, 3 Cdo 201/2007).

Otázku, kto je v tom - ktorom prípade aktívne a pasívne vecne legitimovaný, musí súd riešiť vždy medzi prvými.

Pokiaľ súd nemá vyriešenú otázku, kto je z hľadiska hmotnoprávneho účastníkom právneho vzťahu, z ktorého sa vyvodzuje návrhom uplatnený nárok, nie je (ešte) opodstatnené riešenie ďalších otázok (v danom prípade vrátane otázky platnosti alebo neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru). Je totiž logické, že spornosť v týchto otázkach, môže byť v konaní riešená len medzi subjektmi, ktorých sa táto spornosť týka (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 358/2015).

4.2. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) výklad a používanie § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Všeobecný súd musí vykladať a používať citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a používaním tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (porovnaj napríklad II. ÚS 154/08 a I. ÚS 361/2010).

4.3. V danom prípade navrhovateľ v návrhu označil odporcu nasledovne: „Slovenská republika, Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, IČO: 30845572“. Pri takomto označení je opodstatnený názor, podľa ktorého na oboch procesných stranách bol len jeden subjekt (navrhovateľ - odporca).

Označenie odporcu ako „Slovenská republika, Ministerstvo obrany SR“ nemožno považovať za nesprávne (vadné) označenie účastníka konania, proti ktorému smeruje navrhovateľov návrh. Ako totiž najvyšší súd uviedol v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 149/2011, „štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať (§ 79 ods. 1 O.s.p.)“.

Takéto (inak náležité) označenie odporcu (ak by ním bol štát) v návrhu podanom 25. júna 2009 nemalo z pohľadu dovolacieho konania kľúčový význam. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu malo určujúci význam to, že takéto označenie odporcu bolo vo vecnom (logickom) rozpore s tým, ako navrhovateľ vymedzil rozhodujúce skutkové okolnosti, resp. ako z hľadiska skutkového odôvodnil svoj návrh.

Už v prvom odseku návrhu sa poukazuje na uzatvorenie „pracovnú zmluvu“. V nasledujúcom odseku sú uvedené slová „zamestnanec a zamestnávateľ“. Štvrtý odsek návrhu zdôrazňuje, že „pracovnoprávne vzťahy zamestnancov Ministerstva obrany Slovenskej republiky sa spravujú Pracovným poriadkom Ministerstva obrany Slovenskej republiky, generálneho štábu ozbrojených síl a ozbrojených síl SR“. V prvom odseku bodu III. návrhu sa poukazuje na to, že „o okamžitom skončení pracovného pomeru navrhovateľa rozhodol Ing. Y. U., generálny riaditeľ sekcie majetku a infraštruktúry Ministerstva obrany SR“. K návrhu sú pripojené kópie viacerých listín, napríklad okamžitého skončenia pracovného pomeru (vypracovaného vnútornou zložkou Ministerstva obrany Slovenskej republiky), pracovnej zmluvy (ktorú navrhovateľ uzatvoril s Ministerstvom obrany Slovenskej republiky), oznámenia zamestnanca, že trvá na ďalšom zamestnávaní (adresovaného navrhovateľom Ministerstvu obrany Slovenskej republiky).

Výkladom obsahu návrhu preto z dôvodov vyššie uvedených nebolo možné dospieť k inému záveru, iba tomu, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáha požadovaného určenia voči svojmu zamestnávateľovi. Inými slovami, navrhovateľ tak, ako skutkovo vymedzoval opodstatnenosť svojho návrhu, nemohol pod odporcom myslieť nikoho iného, len svojho zamestnávateľa - Ministerstvo obrany Slovenskej republiky.

Z uvedeného nepochybne vyplýva zjavný vnútorný rozpor návrhu (v pôvodnom znení). Na jednej strane totiž skutkové vymedzenie návrhu nasvedčovalo tomu, že návrh smeruje proti navrhovateľovmu zamestnávateľovi, čomu zodpovedal aj petít požadujúci určenie neplatnosti úkonu zamestnávateľa, na druhej strane ale označenie odporcu tomu nezodpovedalo - návrh nesmeroval proti zamestnávateľovi (ktorého mal navrhovateľ zreteľne na mysli), ale proti odlišnému subjektu. Uvedený vnútorný logický nesúlad mal za následok nezrozumiteľnosť návrhu. Postup súdu prvého stupňa podľa § 43 ods. 1 O.s.p. bol preto správny.

Pokiaľ navrhovateľ na výzvu súd odstránil uvedený vnútorný rozpor návrhu tým, že za zamestnávateľa, proti ktorému smeroval jeho návrh, označil Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, bolo v ďalšom potrebné vychádzať z toho, že určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru sa domáhal proti pasívne legitimovanému subjektu.

Najvyšší súd vzal pri rozhodovaní na zreteľ aj časť dôvodovej správy k zákonu č. 273/2007 Z.z., v ktorej sa uvádza, že „od konania v mene štátu niektorou zložkou štátu na súde podľa § 21 ods. 1 treba odlišovať stav, keď nie štát, ale priamo zložka podľa osobitného predpisu je účastníkom konania. V uvedených prípadoch bude vecne legitimovanou osobou a účastníkom konania samotná zložka štátu. Označenie štátu popri zložke štátu v týchto prípadoch je nadbytočné. Odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae) by sa však rovnal stav, ak by súd z takéhoto nadbytočného označenia štátu popri

vecne legitimovanej právnickej osobe - príslušnej zložke štátu, žalobu zamietol (pre nedostatok vecnej legitimácie)“.

Záverom treba poznamenať, že právny názor najvyššieho súdu, ktorý zaujal vo veci sp. zn. 3 Cdo 309/2008, zodpovedal okolnostiam významným v uvedenej veci, nie však zároveň aj okolnostiam relevantným z hľadiska prejednávanej veci. Pokiaľ totiž v označenej veci návrh smeroval proti viacerým subjektom (medziiným aj proti štátu), v prejednávanej veci bol odporcom iba jeden subjekt. Čo je ale najdôležitejšie, v označenej veci sa neprejavil vnútorný rozpor návrhu na začatie konania v podobe, ktorá bola relevantná v prejednávanej veci a opodstatňovala postup podľa § 43 ods. 1 O.s.p.

Ak teda odvolací súd v okolnostiach prejednávanej veci nevyhodnotil procesné dôsledky postupu súdu prvého stupňa podľa § 43 ods. 1 O.s.p. a následného spresňujúceho úkonu navrhovateľa tak, že ním došlo k odstráneniu vnútorného rozporu návrhu na začatie konania a v dôsledku toho je dostatočne zrejmé, že navrhovateľov návrh smeruje proti pasívne legitimovanému Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, spočíva rozhodnutie odvolacieho súdu na nesprávnom právnom posúdení veci.

5. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ v danom prípade opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.